

Lykke er to pils etter eksamen

Taler

Kjetil Hafstad Dale
Journalist og programleder

Sted

Bergen

Omstendigheter

Avgangskullet ved Universitetet i Bergen sin seremoni.

1 Kjære avgangsstudenter!

Våren 1992 definerte jeg hva lykke er, her på Nygårdshøyden. Det

5 skjedde etter siste eksamen på antropologi grunnfag i 1992. Siste

eksamen i cand.mag, altså bachelor.

Det var en nydelig sommerdag. Vi myste mot sola da vi kom opp fra

10

gymsalen på Studentsenteret. Så gikk vi inn på det vi kalte Grillen og

bestilte øl.

15 Og det var den ettermiddagen vi definerte lykke:

Lykke er to pils etter eksamen.

Så dro vi på fest i et kollektiv her borte. Der glemte jeg jakken min og

20

skrivesakene.

Jeg bør strengt tatt stikke innom og spørre om de tingene ligger der

25 fortsatt. Det får vi ta etterpå.

I alle fall: Vi avsluttet den natten i Nygårdsparken. På en benk der,

30 stirret vi inn i fremtiden.

Jeg var 22 år gammel. Og var lykkelig.

Er det nå det begynner? Er det nå brikkene faller på plass? Den kule

35

jobben du har drømt om, en velordnet økonomi og en fin leilighet

med gangavstand til puber og restauranter? Før det blir bryllup i

40

Toscana med flotte bilder på TikTok og Instagram?

Det er jo ikke sånn.

Heldigvis er det ikke sånn.

45

Det var i alle fall ikke sånn for meg.

Og jeg håper dere får det sånn.

50

Livet går ikke i en strak linje framover. Tro, meg det hadde vært

kjedelig.

Så mitt viktigste råd er til dere i dag er:

55

Slapp av. Det går bra. Du har god tid.

Der jeg satt på den benken i Nygårdsparken skulle det vise seg at det

60

fortsatt var seks år til jeg fikk min første faste jobb.

7 år til jeg kjøpte min første leilighet.

9 år til jeg giftet meg

65

11 år til jeg fikk mitt første barn.

Og det har vært helt fint.

70

Reklamebransjen kaller dere som sitter her for generasjon z. Dere er
for mye på TikTok. Dere ambisiøse. Har høye forventninger og krever
75 meningsfylte jobber med fleksibilitet, god lønn og fleksibel
arbeidstid.

Dere er bortskjemte, blir det sagt.

80

Jeg tilhører generasjon X. Vi fikk også høre at vi var bortskjemte.

Vi så for mye på MTV. Vi zappet for mye. Vi hadde ikke

85 konsentrasjonsevne. Vi var ironiske, late, desillusjonerte slackere som
ikke forsto alvoret.

Det er alltid noe galt med ungdommen. Mitt budskap er: Drit i

90

reklamebransjen. Ikke tenk på x, y og z. Glem merkelappene.

Finn din egen vei. Det er en klisje. Men det er sant.

95 Og spør du meg, du må ikke bestemme deg nå. Du MÅ ikke lande
verdens beste jobb akkurat nå. Du MÅ ikke lykkes med en gang.

Slapp av. Du har GOD tid.

100

Vær ung. Vær fri.

Ta i mot fremtiden med nysgjerrighet og raushet.

Reis. Møt nye venner. Prøv ut ting.

Det er nå du kan ta risiko.

110 Satse på noe som slår feil. Lære av det og prøve igjen.

Selv holdt jeg på sånn - men det skjedde med en viss selvforakt. Jeg
var utålmodig og klandret meg selv fordi jeg ikke kom i mål.

115

Begynte på hovedfag eller master. Samtidig som jeg jobbet med
nærradio hjemme i Haugesund og frilanset for P4 og fikk en fot

120 innenfor i TV 2.

Det var ikke orden på noen. Hovedfaget ble aldri ferdig.

Frilanskarrieren var ustabil.

125

Jeg bodde i et kollektiv til jeg var 28 år.

Men det var jo da jeg møtte mine beste venner. Fant

130 **kjærligheten. Ble kjent med mediebransjen. Ble kjent med meg
selv.**

Og økonomien.

135

Altså: Jeg har aldri vært så rik som da jeg bare betalte 2.000 kroner
for å bo i et nedslitt kollektiv.

140 Nyt denne tiden.

Selv i en tid med kunstig intelligens mener jeg at du har god tid!

145 For et par år siden lagde TV 2 en avatar av meg. En animert chatbot vi
kalte for KI-Kjetil. Den brukte min stemme og mitt ansikt.

150 Det ble et fryktelig oppstyr. Hadde jeg vært med på å undergrave min
egen og andre journalisters jobb.

For ja, i prinsippet kan KI-Kjetil lese nyhetene på tv, i stedet for meg.

155 Tenk deg at KI-Kjetil først begynner å jobbe om natten. Så om
morgenen. Og så som vikar når jeg for eksempel skal på seminar.

160 Det er klart at kunstig intelligens kan overta den delen av jobben min.
Likevel har det ikke skjedd ennå.

Men kan det skje i fremtiden? Kan det skje med din drømmejobb. Blir
165 det bruk for din utdanning om fem år? Om 10 år?

Mitt svar er ja.

170 Fordi det er et langt skritt fra en enkel pilot til et robust, industrielt
produkt.

Vi ser det med selvkjørende biler og dronetaxier: De finnes, men vi er
175 ikke i nærheten av å slippe dem løs i åpen trafikk.

Nå har jeg gått på teknologikonferanser i 20 år og jeg er helt sikker på
to ting:

180 □ Utvikling av teknologi tar alltid mye lenger tid enn vi tror

□ Effektene av ny teknologi blir som regel noe annet enn vi så for

185

oss.

Nå har vi omgitt oss med språkmodeller i fire år. Vi vet allerede at det

190 fungerer dårlig å la KI gjøre hele jobben.

Det er ikke KI som har skrevet bacheloroppgavene deres.

Ingen liker KI-bilder eller KI-tekster. Det blir for enkelt. Det blir for

195

glatt.

Teknologien må jobbe for oss. Ikke i stedet for oss.

200 I næringslivet begynner vi nå å forstå at vi må sette sammen disse

teknologiene selv. Vi må forstå hvordan bedriftene vi jobber i faktisk

produserer verdi.

205

Vi må selv pønske ut hvordan vi kan organisere den kunstige

intelligensen slik at den fungerer for oss og at den virker hver gang.

210 Vi må prøve og feile, helt til det virker.

Det er det motsatte av å trykke på en magisk knapp.

Det er hardt hjernearbeid.

215

Det handler om å disponere stoffet sitt, strukturere og beholde

oversikten.

220 Til dette trenger næringslivet folk som kan sette seg inn i kompliserte

sammenhenger.

225 Som kan koke det hele ned til et sluttprodukt som gir mening, og som
gjør oss rikere og klokere.

230 Disse folkene kan for eksempel være folk som er i stand til å
disponere, omdisponere, redigere og til slutt ferdigstille en
bacheloroppgave.

235 Arbeidslivet trenger dere. Som er utdannet i bruk av tankens kraft.
Som ikke er redde for komplekse sammenhenger.

Verden trenger dere!
240 Hvor er sosialantropologi, opp med hånden?

Dere er viktige! Tenk om Facebook og Google ansatte flere
245 antropologer, ville ikke verden blitt et bedre sted?

Geografi?

Tenk om utenriksdebatten hadde bedre innsikt i demografi,
250 naturressurser, klima, migrasjon og hvorfor folk faktisk bor der de bor

Så har vi informasjonsvitenskap, informasjons- og
255 kommunikasjonsteknologi, kunstig intelligens og kognitiv vitenskap
her.

Dere skal forstå systemene, algoritmene, maskinene — og
260

menneskene som skal bruke dem. Det er ikke lite!

Og så har vi medie- og interaksjonsdesignerne.

265

Dere skal gjøre møtet mellom menneske og maskin litt mindre

irriterende. Ja takk! Kan vi fikse det i morgen?

270

Film- og TV-folkene og dere fra medier og kommunikasjon. Av og til

kommer sånne som meg til kort. Vi holdes igjen av jus og etikk. Da er

det dere som må fortelle HELE sannheten, gjennom fiksjon,

275

dokumentar og forskning.

Og så er det journalistene til slutt. Mine kolleger. Dere har en

280

særoppgave her. Dere har ansvar for at alle disse andre blir med på

den offentlige samtalen.

Poenget er: Uansett hvilket fag dere kommer fra, har dere trent på noe

285

verden trenger.

Å forstå mennesker.

290

Å forstå samfunn.

Å forstå medier.

Å forstå teknologi.

295

Å forstå sammenhenger.

Som jeg var inne på i stad, at verden trenger folk som kan strukturere

en bacheloroppgave.

Den dårlige nyheten er selvfølgelig at du da, i overført betydning,

305 ikke skal gjøre annet enn å skrive bacheloroppgaver resten av livet.

Og ja: Vi som har lagt bak oss utdanningen slutter aldri å snakke om
eksamen.

310

“Det er som en eksamen”, sier vi når vi er ferdig med en deadline. Har

levert et stort prosjekt. Har nådd en milepæl eller har holdt en viktig

315

tale for bachelor studenter.

Da puster vi ut og sier “det var som en eksamen”. Det skjerper oss.

Det driver oss fremover.

320

Og heldigvis: Følelsen av LYKKE blir ikke borte. Den kommer hver

gang. Lykke er to pils, eller to minutter eller to gode venner etter

325

eksamen.

Gratulerer alle sammen.

Kilde

330

<div>Universitetet i Bergen</div>

Emneoversikt

Avgangsseremoni for UiB-studenter, Avslutningstale, Seremoniell tale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/lykken-er-to-pils-etter-eksamen>

335